

УДК 159.922.7:159.964.2:376.1

DOI: 10.31499/2617-2100.17.2026.362075

Лілія Миколаївна Руденко,
докторка психологічних наук, професорка,
Український Державний університет
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-1655-5708
l.m.rudenko@udu.edu.ua

Анастасія Сергіївна Розвад,
здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Український Державний університет
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна
ORCID: 0009-0003-3503-2176
anastasiarozvad@ukr.net

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОГО ВПЛИВУ У ЗНИЖЕННІ ПРОЯВІВ КОНФЛЮЕНЦІЇ У ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

У статті досліджено ефективність психотерапевтичного впливу у зниженні проявів конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах в умовах інклюзивного простору. Застосовано комплекс психодіагностичних методик, зокрема авторську анкету оцінки конфлюенції, 16-факторний опитувальник Р. Кеттелла, проєктивні методики «Неіснуюча тварина», «Кактус» та колірний тест М. Люшера. Результати дослідження засвідчили статистично значуще зниження рівня конфлюенції, тривожності та емоційного напруження, а також підвищення психологічної автономності дітей і емоційної стійкості батьків.

Ключові слова: конфлюенція; дитячо-батьківські відносини; інклюзивний простір; психотерапевтичний вплив; психологічна автономність; психоемоційний стан; психологічна підтримка.

Liliya Rudenko,
Doctor of Psychological Sciences, Professor,
Mykhailo Dragomanov
Ukrainian State University,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1655-5708
l.m.rudenko@udu.edu.ua

Anastasiia Rozvad,
Graduate of the third
(educational and scientific)
level of higher education,
Mykhailo Dragomanov
Ukrainian State University
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0003-3503-2176
anastasiarozvad@ukr.net

EFFECTIVENESS OF PSYCHOTHERAPEUTIC INFLUENCE IN REDUCING MANIFESTATIONS OF CONFLUENCE IN PARENT-CHILD RELATIONSHIPS

The article investigates the effectiveness of psychotherapeutic influence in overcoming manifestations of confluence in parent-child relationships within an inclusive environment. The relevance of the study is determined by the increasing prevalence of emotionally fused parent-child interaction patterns that hinder the development of children's psychological autonomy, emotional differentiation, and social adaptation, especially in families raising children with special educational needs. Excessive emotional involvement, heightened parental anxiety, and hypercontrol negatively affect the child's ability to develop independent behavioral strategies and adaptive forms of interaction within the educational environment.

The purpose of the study was to determine the effectiveness of psychotherapeutic influence aimed at reducing manifestations of confluence in parent-child relationships and improving the psychoemotional state of children under conditions of inclusive educational interaction. The study involved children of primary school age and their parents. A comprehensive psychodiagnostic toolkit was applied, including the author's questionnaire "Assessment of the Level of Confluence in Parent-Child Relationships in the Conditions of an Inclusive Educational Environment," Raymond Cattell's 16 Personality Factors Questionnaire (16PF), the projective techniques "Non-Existent Animal" and "Cactus," as well as Max Lüscher's Color Test. The formative stage of the research included the implementation of a psychological support program combining training sessions for parents and corrective-developmental work with children. The statistical analysis of the obtained results was carried out using Student's t-test for dependent samples and Pearson's chi-square criterion. The results of the study demonstrated statistically significant positive changes in both parent-child interaction and children's psychoemotional state. A decrease in the overall level of confluence, emotional tension, anxiety, hypercontrol, and protective reactions was identified. At the same time, an increase in emotional stability, openness to change, and psychological autonomy was recorded. The obtained results confirm the effectiveness of the implemented psychotherapeutic program and substantiate the expediency of using comprehensive psychological support programs in the system of psychological and pedagogical support for families in an inclusive educational environment.

Keywords: *confluence; parent-child relationships; inclusive environment; psychotherapeutic influence; psychological autonomy; psychoemotional state; psychological support.*

Феномен конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах набуває особливої актуальності в умовах інклюзивного освітнього простору, оскільки надмірна емоційна злитість між батьками та дитиною ускладнює формування психологічної автономності, порушує процеси особистісної диференціації та негативно впливає на соціально-психологічну адаптацію дитини. Найбільш виражено проблема проявляється у сім'ях дітей з особливими освітніми потребами, де підвищений рівень батьківської тривожності, емоційної напруженості та гіперконтролю сприяє закріпленню конфлюентних моделей взаємодії. Водночас недостатня розробленість практичних підходів до психологічної корекції конфлюенції та обмежена кількість емпіричних досліджень ефективності психотерапевтичного впливу в системі дитячо-батьківських відносин зумовлюють необхідність наукового обґрунтування та впровадження програм психологічної підтримки, спрямованих на оптимізацію взаємодії батьків і дітей в умовах інклюзивного простору.

Мета статті – дослідити ефективність психотерапевтичного впливу у подоланні проявів конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах та визначити динаміку особистісних і психоемоційних змін батьків і дітей в умовах інклюзивного простору.

Проблема конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах має міждисциплінарне теоретичне підґрунтя й розглядається у контексті досліджень сімейної системи, емоційної залежності, психологічних меж та автономізації особистості. У межах системного підходу М. Боуен [4] зосереджував увагу на значенні диференціації «Я» як здатності особистості зберігати емоційну автономність у близьких взаєминах, тоді як С. Мінухін [8] розглядав порушення сімейних меж як чинник формування злитих, надмірно залежних моделей взаємодії. Важливими для розуміння природи конфлюентних відносин є також положення теорії прив'язаності Дж. Боулбі та М. Ейнсворт, у яких обґрунтовано значення раннього емоційного зв'язку для формування базової безпеки дитини [3, 5], а також концепція сепарації-індивідуації М. Малер, що пояснює становлення автономності дитини через поступове психологічне відокремлення від значимого дорослого [7]. Вважаємо, що представлені підходи дають змогу розглядати конфлюенцію не лише як прояв емоційної

близькості, а як дезадаптивну форму дитячо-батьківської взаємодії, що у разі надмірної вираженості ускладнює розвиток самостійності, саморегуляції та особистісної зрілості дитини.

У сучасних психологічних дослідженнях дитячо-батьківські відносини в умовах інклюзивного простору аналізуються крізь призму адаптації дитини, батьківської тривожності, особливостей сімейного супроводу та взаємодії родини з освітнім середовищем. Наявність у дитини особливих освітніх потреб може посилювати емоційну напруженість батьків, підвищувати рівень контролю, гіперопіки та надмірної включеності у життєвий простір дитини. За таких умов конфлюентні взаємини набувають не лише сімейно-психологічного, а й соціально-педагогічного значення, оскільки впливають на процес включення дитини в освітнє середовище, її комунікативну активність, самостійність і здатність до взаємодії з ровесниками та педагогами [1, 2]. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що попри значну увагу до проблем інклюзивної освіти, батьківської тривожності та психологічного супроводу сімей дітей з особливими освітніми потребами, недостатньо розробленим залишається питання емпіричної перевірки ефективності психотерапевтичного впливу, спрямованого саме на зниження рівня прояву конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах. Саме цей аспект визначає наукову спрямованість даної статті та обґрунтовує необхідність аналізу результатів формувального етапу дослідження.

З метою перевірки ефективності психотерапевтичного впливу у зниженні рівня проявів конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах було організовано формувальний етап дослідження, реалізований на базі закладів загальної середньої освіти, в яких функціонує інклюзивний освітній простір. У дослідженні брали участь діти молодшого шкільного віку (6–10 років) та їх батьки. Загальна вибірка дітей становила 110 осіб, серед яких 30 дітей з особливими освітніми потребами та 80 дітей з нормотиповим розвитком. У програмі психологічної підтримки взяли участь 60 батьків. Формування вибірки здійснювалося на засадах добровільної участі з дотриманням етичних принципів психологічного дослідження, зокрема конфіденційності, поінформованої згоди та добровільності участі. Формувальний вплив передбачав реалізацію комплексної програми психологічної підтримки, що поєднувала тренінгову роботу з батьками та корекційно-розвиткову програму для дітей. Робота з батьками була спрямована на зниження рівня тривожності, формування більш диференційованих моделей взаємодії з дитиною, розвиток навичок емоційної саморегуляції та оптимізацію психологічних меж у сімейній системі. Корекційно-розвиткова робота з дітьми орієнтована на розвиток автономності, зниження емоційної напруженості, підвищення впевненості у власних можливостях та формування навичок конструктивної взаємодії з оточенням. Для оцінювання ефективності реалізованої програми використовувалися авторська анкета «Оцінка рівня конфлюенції у батьківсько-дитячих відносинах в умовах інклюзивного освітнього середовища», 16-факторний опитувальник особистості Р. Кеттелла (16PF), проективні методики «Неіснуюча тварина» та «Кактус», а також колірний тест М. Люшера [6].

Результати порівняльного аналізу засвідчили статистично значуще зниження інтегрального показника конфлюенції у батьків після реалізації програми психологічної підтримки. У групі батьків дітей з особливими освітніми потребами інтегральний показник конфлюенції знизився з $7,24 \pm 1,18$ до $5,62 \pm 1,07$, тоді як у групі батьків дітей з нормотиповим розвитком – з $6,48 \pm 1,15$ до $4,88 \pm 1,03$. Отримані результати свідчать про зменшення проявів емоційної співзалежності, надмірної включеності у життєвий простір дитини та тенденції до гіперконтролю у системі дитячо-батьківських відносин. Аналіз структурних компонентів конфлюенції показав узгоджену позитивну динаміку за всіма досліджуваними показниками. Найбільш виражені зміни були зафіксовані за емоційним компонентом: у групі батьків дітей з ООП показник знизився з $7,56 \pm 1,24$ до $5,94 \pm 1,10$, а

у групі батьків дітей з нормотиповим розвитком – з $6,73 \pm 1,22$ до $5,03 \pm 1,09$. Зниження когнітивного та поведінкового компонентів конфлюєнції свідчить про формування більш диференційованого сприйняття дитини та послаблення контролюючих моделей взаємодії.

Таблиця 1.

Динаміка показників конфлюєнції у батьків до та після реалізації програми психологічної підтримки (n = 60)

Показник	Батьки дітей з ООП ДО (M±SD)	Батьки дітей з ООП ПІСЛЯ (M±SD)	Батьки дітей з нормотиповим розвитком ДО (M±SD)	Батьки дітей з нормотиповим розвитком ПІСЛЯ (M±SD)
Інтегральний показник конфлюєнції	7,24 ± 1,18	5,62 ± 1,07	6,48 ± 1,15	4,88 ± 1,03
Емоційний компонент	7,56 ± 1,24	5,94 ± 1,10	6,73 ± 1,22	5,03 ± 1,09
Когнітивний компонент	7,02 ± 1,17	5,61 ± 1,04	6,21 ± 1,13	4,96 ± 1,01
Поведінковий компонент	7,31 ± 1,21	5,74 ± 1,09	6,63 ± 1,19	5,09 ± 1,05
Взаємодія з інклюзивним освітнім середовищем	6,88 ± 1,16	5,36 ± 1,05	6,02 ± 1,14	4,71 ± 1,02

Аналіз розподілу рівнів конфлюєнції підтвердив ефективність реалізованого психотерапевтичного впливу. Зокрема, у групі батьків дітей з особливими освітніми потребами кількість осіб із високим рівнем конфлюєнції зменшилася з 12 до 4 осіб, тоді як кількість батьків із низьким рівнем конфлюєнції зросла з 2 до 8 осіб. У групі батьків дітей з нормотиповим розвитком кількість респондентів із високим рівнем конфлюєнції знизилася з 11 до 4 осіб, а з низьким рівнем – зросла з 7 до 14 осіб. Отримані результати свідчать про зниження емоційної залежності, послаблення гіперопіки та формування більш автономних і партнерських моделей взаємодії між батьками та дітьми. З метою поглибленого аналізу ефективності психотерапевтичного впливу було здійснено оцінювання динаміки особистісних характеристик батьків за допомогою 16-факторного опитувальника особистості Р. Кеттелла (16PF). Аналіз результатів засвідчив наявність статистично значущих змін за низкою факторів, безпосередньо пов'язаних із регуляцією дитячо-батьківської взаємодії, емоційною стабільністю та рівнем психологічної напруженості.

У групі батьків дітей з особливими освітніми потребами після реалізації програми психологічної підтримки встановлено підвищення показника емоційної стійкості (фактор С) з $4,3 \pm 1,2$ до $5,6 \pm 1,1$ стена ($p \leq 0,01$), що свідчить про зниження емоційної реактивності та підвищення здатності до саморегуляції у процесі взаємодії з дитиною. Водночас зафіксовано статистично значуще зниження тривожності (фактор О) з $7,2 \pm 1,3$ до $5,8 \pm 1,2$ стена ($p \leq 0,01$) та внутрішньої напруженості (фактор Q4) з $6,9 \pm 1,1$ до $5,6 \pm 1,0$ стена ($p \leq 0,01$), що відображає послаблення емоційного напруження та тенденції до надмірного контролю у системі дитячо-батьківських відносин. Також у досліджуваній групі спостерігалось зниження показника настороженості (фактор L) з $6,7 \pm 1,2$ до $5,4 \pm 1,1$ стена ($p \leq 0,01$) та підвищення відкритості до змін (фактор Q1) з $4,4 \pm 1,1$ до $5,6 \pm 1,1$ стена ($p \leq 0,01$), що свідчить про формування більш гнучкої батьківської позиції та готовності до перегляду власних моделей взаємодії з дитиною. Така ж позитивна динаміка, хоча і менш виражена, була зафіксована й у групі батьків дітей з нормотиповим розвитком. Отримані результати підтверджують, що зниження рівня конфлюєнції супроводжується системними змінами особистісних характеристик батьків, які виступають важливими психологічними чинниками регуляції дитячо-батьківської взаємодії.

Наступним етапом дослідження стало оцінювання динаміки психоемоційного стану дітей після реалізації корекційно-розвиткової програми. Для аналізу змін використовувалися проєктивні методики «Неіснуюча тварина» та «Кактус», а також колірний тест М. Люшера, що дозволило визначити особливості емоційного стану дітей, рівень тривожності, наявність захисних реакцій, невпевненості та проявів психологічної автономності. Результати дослідження за методикою «Неіснуюча тварина» засвідчили позитивну динаміку психологічних показників в обох досліджуваних групах. У групі дітей з особливими освітніми потребами кількість дітей із ознаками тривожності зменшилася з 16 до 9 осіб, прояви захисних реакцій – з 14 до 8 осіб, а ознаки невпевненості – з 13 до 7 осіб. Водночас показник психологічної автономності зріс з 7 до 15 осіб. Аналогічна тенденція простежувалася й у групі дітей з нормотиповим розвитком, де кількість проявів тривожності знизилася з 28 до 17 осіб, а показник автономності зріс з 29 до 43 осіб. Отримані результати свідчать про зниження емоційного напруження, підвищення впевненості у власних можливостях та формування більш самостійних моделей поведінки.

Подібна позитивна динаміка була встановлена і за результатами методики «Кактус». У групі дітей з ООП кількість дітей із проявами тривожності зменшилася з 17 до 10 осіб, захисних реакцій – з 15 до 9 осіб, а ознак невпевненості – з 14 до 8 осіб. При цьому кількість дітей із проявами психологічної автономності зросла з 9 до 17 осіб. У групі дітей з нормотиповим розвитком також зафіксовано зниження рівня тривожності та зростання автономності, що підтверджує позитивний вплив реалізованої програми на емоційний стан і поведінкову регуляцію дітей. З метою додаткового оцінювання психоемоційного стану дітей у під час реалізації програми психологічної підтримки було використано колірний тест М. Люшера, який дозволяє визначити рівень внутрішнього емоційного напруження, тривожності, потребу у психологічному захисті та особливості емоційного реагування. Аналіз результатів здійснювався до та після завершення формувального етапу дослідження, що дало можливість простежити динаміку психоемоційних змін у дітей молодшого шкільного віку. Результати дослідження засвідчили позитивну динаміку психоемоційного стану дітей в обох досліджуваних групах. У дітей з особливими освітніми потребами після реалізації корекційно-розвиткової програми спостерігалася зниження проявів внутрішнього напруження, тривожності та емоційної нестабільності. Зокрема, кількість дітей із високим рівнем емоційного напруження зменшилася з 18 до 9 осіб, а кількість дітей із проявами підвищеної тривожності – з 16 до 8 осіб. Водночас кількість дітей із ознаками емоційної стабільності та психологічного комфорту зросла з 7 до 16 осіб, що свідчить про покращення емоційної адаптації та зниження потреби у використанні захисних форм реагування.

У групі дітей з нормотиповим розвитком також було зафіксовано позитивні зміни психоемоційного стану. Кількість дітей із високим рівнем емоційного напруження зменшилася з 31 до 18 осіб, тоді як показники емоційної стабільності та психологічного комфорту зросли з 24 до 41 особи. Отримані результати свідчать про зниження рівня внутрішньої тривожності, стабілізацію емоційного стану та підвищення здатності дітей до більш адаптивного емоційного реагування у процесі взаємодії з оточенням. Виявлена позитивна динаміка результатів колірного тесту М. Люшера узгоджується з результатами проєктивних методик «Неіснуюча тварина» та «Кактус» і підтверджує ефективність реалізованої програми психологічної підтримки у зниженні психоемоційного напруження та формуванні більш стабільного емоційного стану дітей в умовах інклюзивного простору.

Для підтвердження ефективності реалізованої програми психологічної підтримки було здійснено статистичну перевірку змін досліджуваних показників. Оскільки у межах дослідження проводилося повторне вимірювання показників у тих самих респондентів до та після формувального впливу, для аналізу кількісних даних було використано t-критерій Стьюдента для залежних вибірок. Статистична перевірка здійснювалася щодо

інтегрального показника конфлюенції, її структурних компонентів, а також особистісних характеристик батьків за результатами 16-факторного опитувальника Р. Кеттелла.

Таблиця 2.

**Динаміка психоемоційних показників дітей
за результатами колірною тесту М. Люшера**

Показник	ООП ДО (n=30)	ООП ПІСЛЯ	Норма ДО (n=80)	Норма ПІСЛЯ
Високий рівень емоційного напруження	18	9	31	18
Підвищена тривожність	16	8	29	17
Ознаки емоційної нестабільності	15	7	26	14
Психологічний комфорт та емоційна стабільність	7	16	24	41

Отримані результати засвідчили статистично значуще зниження інтегрального показника конфлюенції ($t = 6,18$; $p < 0,01$), а також емоційного ($t = 5,76$; $p < 0,01$), когнітивного ($t = 4,89$; $p < 0,01$) та поведінкового ($t = 5,42$; $p < 0,01$) компонентів конфлюенції. Виявлені зміни свідчать про послаблення проявів конфлюенції, зниження рівня гіперконтролю та формування більш диференційованих моделей взаємодії між батьками та дітьми. Статистично значущі зміни були також зафіксовані у структурі особистісних характеристик батьків, зокрема щодо емоційної стійкості, тривожності, внутрішньої напруженості та відкритості до змін, що підтверджує комплексний характер позитивної динаміки. Для оцінювання статистичної значущості змін психоемоційного стану дітей за результатами проєктивних методик та колірною тесту М. Люшера було використано критерій χ^2 Пірсона, що є доцільним для аналізу категоріальних даних. Результати статистичного аналізу засвідчили статистично значуще зниження проявів тривожності ($\chi^2 = 14,72$; $p < 0,01$), захисних реакцій ($\chi^2 = 12,65$; $p < 0,01$) та невпевненості ($\chi^2 = 10,84$; $p < 0,01$), а також статистично значуще зростання показників психологічної автономності ($\chi^2 = 16,21$; $p < 0,01$). Отримані результати свідчать про покращення психоемоційного стану дітей, зниження внутрішнього напруження та формування більш адаптивних форм емоційного реагування й поведінкової саморегуляції.

Таким чином, результати формувального етапу дослідження підтвердили ефективність психотерапевтичного впливу у подоланні проявів конфлюенції у дитячо-батьківських відносинах в умовах інклюзивного простору. Реалізація програми психологічної підтримки сприяла статистично значущому зниженню рівня конфлюенції, послабленню рівня конфлюенції, зниженню тривожності та внутрішньої напруженості батьків, а також формуванню більш диференційованих моделей взаємодії з дитиною. Водночас у дітей було зафіксовано позитивну динаміку психоемоційного стану, що проявлялася у зниженні тривожності, емоційного напруження, захисних реакцій та підвищенні рівня психологічної автономності. Отримані результати підтверджують доцільність використання комплексних програм психологічної підтримки у системі супроводу сімей дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного простору. Практичне значення дослідження полягає у можливості впровадження розробленої програми у діяльність психологічних служб закладів освіти та систему психолого-педагогічного супроводу сімей. Перспективи подальших наукових досліджень пов'язані з вивченням довготривалого впливу психотерапевтичних програм на динаміку дитячо-батьківських відносин, вивченням особливостей конфлюенції у різних вікових групах дітей, а також розробленням диференційованих моделей психологічної підтримки залежно від типу особливих освітніх потреб та особливостей сімейної взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Варіна Г. Б. Психологічні особливості дитячо-батьківських відносин в умовах інклюзивного середовища. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2021. № 2. С. 34–41.
2. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога сім'ям дітей з особливими освітніми потребами: монографія. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. 312 с.
3. Ainsworth M. D. S., Blehar M. C., Waters E., Wall S. Patterns of attachment: a psychological study of the strange situation. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1978. 391 p.
4. Bowen M. Family therapy in clinical practice. New York: Jason Aronson, 1978. 578 p.
5. Bowlby J. Attachment and loss. Vol. 1: Attachment. 2nd ed. New York: Basic Books, 1982. 425 p.
6. Lüscher M. The Lüscher color test. New York : Pocket Books, 1971. 196 p.
7. Mahler M. S., Pine F., Bergman A. The psychological birth of the human infant: symbiosis and individuation. New York: Basic Books, 1975. 308 p.
8. Minuchin S. Families and family therapy. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1974. 268 p.

REFERENCES

1. Varina, H. B. (2021). Psykholohichni osoblyvosti dytiacho-batkivskykh vidnosyn v umovakh inkluzyvnoho seredovyshcha [Psychological features of parent-child relationships in an inclusive environment]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological Sciences. (2), 34–41* [in Ukrainian].
2. Kisarchuk, Z. H. (2020). Psykholohichna dopomoha simiam ditei z osoblyvymy osvitynymy potrebamy. Instytut psykholohii imeni H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
3. Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. Lawrence Erlbaum Associates.
4. Bowen, M. (1978). Family therapy in clinical practice. Jason Aronson.
5. Bowlby, J. (1982). Attachment and loss (Vol. 1: Attachment, 2nd ed.). Basic Books.
6. Lüscher, M. (1971). The Lüscher color test. Pocket Books.
7. Mahler, M. S., Pine, F., & Bergman, A. (1975). The psychological birth of the human infant: Symbiosis and individuation. Basic Books.
8. Minuchin, S. (1974). Families and family therapy. Harvard University Press.

Стаття надійшла до редакції 03.04.2026 р.

Прийнята до друку 10.05.2026 р.

Опубліковано 24.05.2026 р.

This work is licensed under a Creative Commons License Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY-4.0).